

Naročnina

40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišтво sprejema naročnino, inserate
in reklamacije

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišтво je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

11. števil.

Maribor, dne 25. januarja 1924.

Letnik XVI.

Smrt Ljenina.

V ponedeljek zvečer je v Moskvi umrl Ljenin, ustanovitelj III. internacionale, oče in vodja ruskega preobrata, diktator Rusije, rudeči «car», ali kakor ga še vse imenujejo. Ime Ljenin že sedem let vedno močnejše odmeva po celim svetu, a vendar premnogi še le sedaj ob smrti tega znamenitega moža zvedo o njegovi preteklosti.

Ime Ljenin je psevdonom, pravo ime pa je Vladimir Iljič Uljanov. Vladimir Iljič izhaja iz stare ruske plemenitaške in uradniške rodbine ter je bil rojen dne 10. aprila leta 1870 v Simbirsku. Oče mu je bil ravnatelj ljudskih šol. Najodločnejši nasprotniki krutega in proti ljudskega carističnega režima so izhajali iz mlade inteligence, snovali so se razne tajne organizacije in tako sta tudi mladi Vladimir in njegov starejši brat Aleksander pripadala ravolucijonarni organizaciji «Narodna volja», ki je izšla iz «narodnikov». Ob razkriti zaroti proti carju Aleksandru III. je bil Vladimirjev brat obsojen in obešen, Vladimir je pa postal najodločnejši bojevniki proti carizmu in proti obstoječemu družabnemu redu ter zaslovel med ruskimi revolucijonarji pod imenom «Ljenin». Pod Plehanovom se je v Rusiji udomačil marksizem in Ljenin si ga je osvojil v najradikalnejši obliki. Ljenin je prebil par let v sibirskih ječah, iz juridične fakultete v Kazanu so ga izključili, pa je vendarle napravil vse izpite v Petrogradu. Socialdemokratska stranka, leta 1898 ustanovljena v Rusiji, se je že leta 1903 razbila na desničarje in levičarje, menjševike in boljševike in vodja levičarjev je bil Ljenin, ki je pa živel največ v inozemstvu ter le včasih z največjo težavo in skrivaj prišel v Rusijo. Menjševiki in boljševiki so se parkrat zopet združili, potem pa zopet razšli, leta 1912 so bili pa boljševiki končno stranka čisto sama za se in leta 1914 so prirejali in dvigali obsežne proteste proti vojni, ki jih je pa vlada z vojaštvom v krvi zadušila.

Ljenin je bil najodločnejši nasprotnik vojne, vseh vojno-političnih zvez in ker so se socialisti pokazali tako slabi in popustljivi proti militarizmu ter so vojno politiko v mnogih deželah celo podpirali, je začel Ljenin z Trockim in Zinovjem boj proti II. internacionali in na konferencah v Zimmerwaldu in Kientalu leta 1915—16 je položil temelje III. (komunistične) internacionale. Februarja leta 1917 je izbruhnila revolucija v Petrogradu, Ljenin se iz Londona napoti v Rusijo in 10. oktobra istega leta so boljševiki že vladarji ogromne Rusije.

Za novo Rusijo so pa začeli silno težki časi. Najprej kontrarevolucija, katero vodijo podpirani do maledga od vseh evropskih držav caristični generali Denikin, Kolčak, Wrangel in še nešteto drugih. Leta 1920 so pa caristične čete do zadnje v strašnih bitkah poražene in Ljenin začne v od vseh strani blokirani Rusiji podolgi in strašni dobi razdiranja z gospodarsko in politično obnovo. Kot posledica protirevolucije in blokade je nastopila leta 1922 še huda lakota in slaba letina, a tudi ta ovira se je premagala in vse panoge gospodarskega življenja se obnavljajo. Rusija postaja aktivna v evropskem političnem življenju, od udeležbe na genovski konferenci igra vedno večjo vlogo in baš sedaj, ko jo bode tudi Anglija pod delavsko vlado Macdonalda priznala, mora njen vodja leči na mrtvaški oder.

Ob Ljeninovi smrti napovedujejo eni krizo v Rusiji, konec sovjetov, drugi pa trdijo, da si je pokojni znal tudi vzgojiti dovolj naslednikov, ki bodo državne posle čvrsto naprej vodili v njegovem duhu. To drugo mnenje ima že radi tega več na sebi, ker so se že celo leto vodili državni posli brez osebne soudeležbe Ljenina. Ljenin je dolgo bolehal, neizmerno mnogo je trpel in delal v svojem življenju in še čuda, da je tako dolgo izdržal. Ko so mu sloveči zdravniki iz vseh delov sveta začeli priporočati kot edino in nujno potrebno sredstvo mir in počitek, se še ni mogel ločiti od dela. Bolan je še celo javno nastopal in zadnjič je govoril pred množico lani 26. novembra, ko je imel moskovski sovjet svoj občni zbor. Ta njegov zadnji nastop v moskovski veliki operi pred dobrimi 6000 poslušalci opisuje v «Neue Freie Presse» kot očividno neki Popov iz Berlina. List in posebej še pisec gotovo ni naklonjen sedanji Rusiji, a vendar prizna veliko moč in genialnost Ljenina in njegov magičen vpliv na ljudstvo. Ko se je napovedal njegov nastop, so se vse oči uprle v vrata, skozi katere bi moral priti in tiho je postal v ogromni, prenapolnjeni dvorani, da bi slišal šivanko pasti na tla. Ljenin proti odru, burni pozdravi, Ljenin na odru, — zopet vse tiho. Ljenin je psiholog in voditelj mas ter govornik, kakor jih zgodovina malo pozna. Dopisnik «N. F. P.» pravi, da seva iz njegovega govora pristna ruska duša, zdaj široka in voljna, zdaj ozka in trda, zdaj na veliko grozi, zdaj zopet podrobno razklada, utemeljuje in vse na pristno ruski način resno, pa tudi šaljivo in prepredeno s pravimi ljudskimi prispodobami in pregovori.

Ljeninu morajo tudi nasprotniki priznati velike zasluge in izredne vrline. Brez njega bi nedisciplinirana razkrajajoča ruska narava težko prebolela proticariistično revolucijo. Ljenin je znal in je tudi druge učil podirati a tudi graditi in kakorkoli je bil velik v zmolah, katere je pa vedno rad priznal in popravljaj, tako velik je bil tudi v dobrem. Poleg odločnosti, ki ga je vodila do velikih uspehov, ga je pa krasila tudi največja skromnost in nesebičnost. Bil je mož dejanj in v energiji ga ne prekaša ne Peter Veliki in ne Napoleon. — Ljenina moramo šteti med največje slovanske osebnosti. Njegova osebnost bo zavzemala v zgodovini človeštva vidno mesto, njen pomen bodo poznejše generacije lahko nepristransko ocenile.

Politični položaj.

Sporazum z Italijo pred parlamentom. V sredo je skupščina razpravljala o resoluciji, katero je opozicija predložila glede sporazuma z Italijo. Resolucija se glasi: Povodom vesti o sporazumu z Italijo pozivlja narodna skupščina kraljevsko vlado, naj ji poda takoj točno poročilo o vsem, kar je bilo izvršeno dosedaj za sklenitev sporazuma. Narodna skupščina pozivlja vlado, da sklene imenom države z Italijo samo tak sporazum, s katerim bodo popolnoma zajamčene in spoštovane vse pravice in interesi naše države, ki so priznane z rednimi mednarodnimi pogodbami. V formalnem oziru predlagamo po čl. 68 poslovnika narodne skupščine, da se ta naš predlog ne izroči posebnemu odboru, ampak razpravlja v Narodni skupščini in proglasi kot nujen. — Minister zunanjih zadev je odgovarjal, da sedaj ni treba o tem razpravljati, ker je vse še le v teku in bo končni sporazum sklenjen še le v nekaj dneh. Dr. Korošec pripomni: Ko bo že prepozno. — Minister ugovarja, da ne bo prepozno ter da je o vsem itak že obvestil vse načelnike klubov. — Opozicija je klicala: Sramota! Bojite se javnega mnenja, poslanec Ljuba Davidovič je pa izjavil: Minister za zunanje stvari trdi, da je informiral vse šefe opozicije o sporazumu z Italijo. Reči moram torej: Gospod minister je to res storil, povem pa tudi pred skupščino, da sem jaz o tej stvari vedel več, nego mi je sporočil gospod minister za zunanje stvari. — (Opozicija se smeje, radikali protestirajo!) Njegovo obvestilo je bilo tako ozko, tako nezadostno, da jaz nisem mogel navlic vsej dobri volji preceniti obsega sporazuma, kakor bi bilo treba in danes kljub vsem njegovim obvestilom ne vem, kaj se je hotelo s tem sporazumom. Edino kar vem sigurno je to, da Italija vzame Reko, ne vem pa, kaj dobi naša država, dočim je ravno naš interes, da izvemo, kaj sta s tem novim sporazumom dobila naš narod in naša država. Sicer se ne morem odločiti. Gospod minister je pozabil na prakso, ki je v tej državi vedno obstojala. Kadarkoli so se tu reševala usodna vprašanja, ki zadevajo naše velike nacionalne interese, je bila v teku reševanja samega opozicija vedno ne le obveščena temveč tudi konzultirana. Radikalna vlada je tudi to opustila. Obžalujem, da minister za zunanje stvari s takimi izgovori, kakor jih je začel, ne zasluži, da se šefi opozicije še kedaj odzovejo njegovemu povabilu. — Predsednik muslimanskega kluba dr. Spaho je pa izjavil, da njegova skupina sploh ni dobila nobenega obvestila in da ni bila niti povabljen na razgovor. — Pri glasovanju so proti nujnosti resolucije z radikali glasovali vsi Nemci in Turki. — Poprej je bilo nekaj nerazpoloženja proti sporazumu z Italijo tudi v samem radikalnem klubu, Pašičevim agentom se je pa posrečilo prepričati te nezadovoljneže v radikalnem klubu o potrebi sporazuma z ozirom na pridobitve za velesrbsko idejo. Mrznja proti Hrvatom in Slovincem je zmagala nad splošnimi državnimi interesi in kakor stvari danes stoji, se lahko trdi, da je usoda sporazum zapечатena. Velesrbski radikali, Nemci in Turki so si edini v tem, da je treba sporazum sprejeti, ker mislijo, da se s tem oslabi položaj Hrvatov in Slovincem v državi.

Aneksija Reke. V Italijanskih političnih krogih se zatrjuje, da bo neposredno po podpisu pogodbe z Jugoslavijo izšel kraljevski dekret, ki bo proglasil aneksijo Reke Italiji. V istem odluku bo najbrž tudi priznana Reki pravica posebnega zastopnika v rimskem parlamentu. Po zatrdilih na uradnem mestu je sporazum med Jugoslavijo in Italijo sedaj tudi v podrobnostih perfekten. Naš zunanji minister je menda edini, ki zatrjuje, da je še vedno dovolj časa za razne podrobnosti in da je vse to še le v teku. Nekateri italijanski listi napovedujejo aneksijo Reke že za nedeljo in pri tej svečanosti naj bi sodeloval tudi D'Annunzio.

Trgovska pogodba z Italijo. Naš trgovski minister dr. Kojič se je izrazil dopisniku tržaškega «Piccolo» o nameravanih italijansko-jugoslovanskih trgovskih pogajanjih, da se je naša država pogajala z Italijo o trgovskih odnosih že pred meseci v Parizu. Tokrat so se pogajanja prekinila vsled političnih dogodkov, ki po-

gajanja niso dopuščali. Pogajanja se bodo v najkrajšem času zopet začela in naš minister upa, da bodo pripeljali do zaželjenega rezultata. V par dneh bodo odpotovali v Italijo naši delegati, ki bodo pogajanja izvršili. V komisiji bodo pa seveda sami Srbijanci, dasi bi bila nujna potreba, da se pogajanj udeležijo tudi slovenski in hrvatski strokovnjaki, ker sta baš ti dve pokrajini najbolj zainteresirani na poteku pogajanj.

HRSS in aktivna politika. Listi so se že včeraj mnogo bavili z uvodnikom, ki ga je napisal v «Slobodnem domu» Stjepan Radič. Časniki podčrtavajo stavek, v katerem Radič nasvetuje, naj vodstvo HRSS započne borbo v parlamentu, da pospeši rušenje Pašičevega režima in tako prepreči razdelitev Hrvatske na oblasti. V vseh političnih krogih prevladuje mišljenje, da so se Radič in HRSS končno odločili opustiti sedanjo pasivno taktiko in iti v parlament. — Dopisnik «Slovenca» je od merodajne strani zvedel, da je vodstvo HRSS na zadnji strankini seji dobilo polnomoč, da napravi vse potrebne korake, da pade sedanja vlada.

Rankovič demisioniral. Vodja nezadovoljnih radikalnih kmetijskih poslancev Mihajlo Rankovič je podal pismeno ostavko kot drugi podpredsednik narodne skupščine. Demisijo utemeljuje s tem, da hoče imeti svobodne roke v boju proti korupciji med radikali. Častno mesto podpredsednika skupščine bi ga preveč oviralo, zlasti sedaj, ko je lastnik neodvisnega lista «Smotra» v katerem ostro nastopa proti vodilnim radikalnim osebam, ki so se umazale z korupcijo. Iz radikalne stranke Rankovič ne namerava izstopiti. Njegovo demisijo je radikalni klub sprejel.

Pucelj povsem na radikalni strani. V Beogradu se pripravlja skupen opozicijski blok, ki ma kot cilj: zrušitev Pašičevega režima. Skupni nastop opozicijskega bloka se je pokazal v skupščini 23. t. m., ko je opozicija predložila skupščini resolucije glede sporazuma z Italijo. Tej skupni resoluciji opozicije bi se naj bili pridružili tudi zemljoradniki, a gospod Pucelj je bil odločno proti. Iz tega Puceljevega postopanja se lahko sklepa, da je Pucelj v klubu zemljoradnikov samo kot eksponent radikalov, ki bo znal v odločilnih trenutkih zavirati zemljoradnike, da bodo ostali vedno zmerni opozicijski — pripravljeni, da priskočijo v kakem usodepolnem trenutku na pomoč g. Pašiču. Najbrž je na potu iz Nemčije v Srbijo kaka živina in radi te trgovine je začel očetu Pašiču na ljubo g. Pucelj meštariti kot novo pečeni radikal v vrstah zemljoradnikov. Za popolno balkanizacijo so se izkazali doslej dostopne: samostojni, Nemci in makedonski Turki.

Po svetu.

Konstituenta v Albaniji. Albanija se danes nahaja v težkem položaju. Slabo gospodarsko stanje in neurejene politične razmere so krive, da se Albanija od svojega postanka še ni uredila. Na krmilu se sedaj nahaja vlada Ahmed bega, ki je dobila pri volitvah relativno večino, pa se v kljub temu nahaja v kritičnem položaju. Zlasti med oficirji je mnogo nasprotnikov sedanje vlade in med njimi se nahaja celo vojni minister in komandant orožništva. Pomaga jim celokupna opozicija na čelu ji prosluli Bajram Cur, Isni Cur, Hasan beg Priština in drugi. Ahmed beg se ne drži na vladni samo radi tega, ker ga ščiti celo plemo Mači, ki razpolaga s pet tisoč dobro oboroženimi bojniki, dočim šteje celokupna albanska redna vojska samo 3000 moč; radi tega ni misliti, da bi se opozicija skušala spraviti na vlado s pomočjo vojaškega prevrata. Tudi plemena okrog Debra, Piškopeje in Mata so za Ahmed bega, dočim je cela severna Albanija nezadovoljna z njegovo vlado. Glavno agitacijsko orožje opozicije je versko vprašanje in proti vladi je zlasti katoliško in muslimansko svečeništvo. Katoliški škof je zapretel vsem vernikom z izključenjem, če bodo glasovali za vlado. — Se-stanek albanske konstituyente se bliža in pričakovati je interesantne in ostre borbe med obema skupinama, tembolj, ker bo šlo v veliki meri za interese naše države.

Zbližanje med Grčijo in Italijo. V rimskih političnih in diplomatskih krogih se zatrjuje, da se vrše med Italijo in Grško pogajanja za sporazum, v katerem bi bila vključena tudi rešitev dodekaneškega vprašanja. Po teh vesteh bi Italija obdržala otok Rod in še neki drug otok, ki ima strateško vrednost, ostale otoke pa bi prepustila Grški. Na ta način bi se napravil konec starem sporu med obema državama in bi se upostavili dobri prijateljski odnosi med njima.

Stališče nemškega Centra. Te dni zboruje v državni zbornici državni odbor katoliškega Centra. Državni kancler dr. Marx je imel programatičen govor, v katerem je označil smernice bodoče strankine politike. Izjavil je, da se popolnoma strinja z nazori bivšega drž. kanclerja dr. Wirtha. Potem je dr. Marx opravičeval dosedanje kurz centurmove politike in s posebnim povdankom naglasil demokratični in socialni značaj stranke, ko mora tudi v bodoče ostati vodilni pravec stran-

kine politike. — Minister za zasedena ozemlja dr. Höfler je poročal o položaju v teh pokrajinah in prišel do zaključka, da mora Nemčija poizkusiti, da se s Francijo sporazume. Najti se mora modus vivendi; Nemčija naj se varuje prevelikih nad na Anglijo in njeno bodočo delavsko vlado.

Škoda Nemčije vsled zasedbe Poruhrja. Nemški listi tarnajo o veliki škodi, ki jo ima Nemčija z zasedbo poruhrskega ozemlja po Francozih. Denarna škoda znaša najmanj 3 in pol milijarde zlatih mark. Poleg tega je bilo ubitih 132 oseb, 40 tisoč oseb s 100 tisoč družinskih člani je bilo izgnanih, 2000 jih sedi v zaporih ter so obsojeni na 1534 let ječe, 209 šolskih poslopij so Francozi zasedli ter prepovedali 173 časopisov.

Vlada delavske stranke na Angleškem. V ponedeljek zvečer je bila pri glasovanju v spodnji zbornici izrečena vladi nezaupnica s 328 proti 256 glasovi. Baldwinova vlada je odstopila in vodja delavske stranke MacDonald je sprejel mandat za sestavo vlade. V novi vladi bo on sam ministrski predsednik in zunanji minister. Parlament se je sestel h kratki seji, da sprejme obvestilo o odstopu prejšnje in sestavi nove vlade, potem se je pa spodnja zbornica odgodila do 11. februarja. Ta dan bo novi predsednik podal svojo programatično izjavo.

Amerika in Francija. Senator Borah je na senatni seji silno napadel francoski militarizem in zahteval, naj vlada odločno zahteva od Francozov plačilo dolga in obresti. Tega predloga senat sicer ni sprejel, a mu tudi ni ugovarjal. — Senator Owen je izvajal, da sta Francija in nekdanja Rusija zakrivila vojno in senat tudi tej trditvi ni ugovarjal.

Beleške.

Pakt Pašičeve vlade z Italijo. O zadnjem paktu naše vlade z Italijo piše beogradska «Republika» takole: Pred kratkem smo beležili, kako je sklenila Italija sporazum z Bolgarijo in ta je bil naprejšnji proti naši državi. Pred nekaj dnevi je objavilo od vlade plačano časopisje kot velik uspeh v naši zunanji politiki sklep sporazuma naše vlade z Italijo. In tako je postala sedaj Italija po zadnjem paktu ne le gospodarica Goriške ter Istre, ampak z aneksijo Reke tudi vladar druge strani Jadranskega morja. Da je pa škandal sporazuma še večji, navezan je zadnji pakt na vez medsebojnega prijateljstva in celo obrambne zveze. Sklep sporazuma z Italijo nas spominja na ono znano pravljico o kači in očetu. Kača je pičila otroka, ki je sedel v travi in krog deteta je kosil oče. Otroek je vsled pika umrl in oče je veliko žaloval. Ko je pa ta oče kosil travo na njivi, je odrezal s koso ravnoisti kači rep. V travi zvijajoči se kači pravi oče: «Sedaj je zadeva med nama poravnana. Ti si pičila mojega otroka, a jaz sem ti odrezal rep.» Kača je na to odgovorila: «Dokler boš ti gledal v grob svojega deteta in jaz v svoj odsekan rep, med nama ne more biti prijateljstva. Ako bi bila tako odgovorila po aneksiji Gorice, Istre in Reke Pašičeva vlada, bi se bil narod vsaj na zunaj zadovoljil. S sklepom prijateljskega sporazuma z Italijo pa je Pašičeva vlada v nevolji podžgala narod in nepregledno oškodovala državo samo.

Kakor bi šli na gostijo. Med našo diplomacijo se je vgnezdila nekaka čudna navada. K podpisom raznih pogodb v inozemstvo so začele poleg ministrov ter diplomatov potovati tudi njihove žene in hčerke. Inozemci dajejo našim zastopnikom na razpolago kar cele luksuzne vlake, da se udobno prevažajo s svojimi družinami. Ravno kar označeno dejstvo, da so polovanja na šega zastopstva podobna potovanjem na «ohceti», potrjuje tudi podpis našega sporazuma z Italijo. V sredo sta odpotovala na povabilo g. Mussolinija v Rim g. Pašič s soprogo ter hčerko, gospod zunanji minister Ninčič s soprogo, italijanski odpravnik poslov v Beogradu g. Summonte s soprogo in zraven še celi štab osebja iz ministrskega predsedništva in zunanjega ministrstva. Za te jugoslovanske pečatarje sporazuma so pripravili italijanski gostitelji poseben luksuzni vlak, ki jih je pri peljal v Rim danes. Po podpisu sporazuma v soboto dopoldne bodo sami slovesni banketi in sicer do ponedeljka, ko zapustita Pašič in Ninčič s svojim spremstvom Rim. Italijani pač dobro vedo, da so napravili s sporazumom kar najboljšo kupčijo in radi tega so pripravili za našo moško in žensko diplomacijo kar celo patrijsko ohcet, ki bo trajala dva dobra dni. Kako bo vplival ta luksuzni izlet našega zastopstva na rimsko «ohcet», na srca slovenskega in hrvatskega naroda, si pač lahko predstavlja vsakdo, ki se zaveda, da je ravno zadnji Pašičev sporazum z Italijo za nas Slovence in Hrvate — miserere!

Iz politike naših železniških ministrov. Naši železniški ministri so vodili doslej vsak svojo posebno politiko, ki je seveda čisto neravno temeljila na interesih države. Radi primerjenja hočemo navesti delovanje bivšega železniškega ministra dr. Jankoviča in njegovega naslednika Kojiča. Dr. Jankovičeva politika je bila: eksploatirati vse železniške proge v državi in državni režiji. Da se bolje razumemo: treba je bilo odkupiti južno železnico. . . . Ta Jankovičeva politika je bila odobrena od vseh članov Pašičeve vlade. V to politiko je lansiral Jankovič: provizije in bakšiš. . . . Minister Jankovič je sijajno izvedel to politiko in se je nato umaknil. Z Jankovičevim odstopom je končana doba eksploatacije železnic v državni režiji. Dr. Jankoviču je sledil nov železniški minister in z njim čisto naravno novi apetit in nova politika. Novi minister zastopa nov način izrabljanja železnic: železnice treba dati privatnikom. . . . To se pravi z drugimi besedami: nove koncesije, nove pogodbe, nove provizije! Nova politika! Vlada, v kateri ministruje g. Kojič, je sestavljena iz istih

osebnosti, kakor je bila ona, v kateri je bil minister Jankovič. Nikdo se ne čudi, da se po preteku dobrega mesca nobeden od Pašičevih ministrov ne spodtika nad novo politiko g. Kojiča, ampak jo celo vsi člani vlade zastopajo ter brenijo.

Dnevne novice.

IZ ŽELEZNICARSKIH KROGOV.

Ze večkrat sem hotel napisati par besed za sv. je sarpine-železničarje, a vsakokrat je prišla ta ali ona zajreka, tako, da sem molčal do danes. Sedaj sem pa prisiljen, da obrazložim širši javnosti naš težek položaj. Naj potem javnost sama sodi. Pojdimo torej nekoliko nazaj; kakor je že vobče znano, se je dne 1. septembra 1923 južna železnica podržavila. Omenjenega dne na vse zgodaj v jutru so nam naznanjali veliki plakati, naslovljeni na vso osebo obratnega ravnanja južne železnice v Ljubljani, da smo prevzeti pod državno upravo. S tem plakatom so nam južnim železničarjem bile zagotovane vse stare pravice, naši prejemki se bodo zboljšali z 1. oktobrom 1923 in tako naprej. Prav tak plakat leži pred menoj, a če ga hočem dalje omenjati, bi zašel predač. Naj omenim še, da so tudi zahtevali od nas vzorno službo, katere smo bili pa itak mi že vajeni; konec tega plakata in za istinitost vseh danih obljub pa je jamčil z lastnoročnim podpisom sam gospod minister Jankovič.

Oddahnili smo si in mislili: no, sedaj bo pa že kaj, ker prvič smo postali uslužbenci lastnega naroda, za katerega smo toliko delali v preteklosti in morali radi «Slave» toliko prestati in drugič, ker nam je to obljubil sam vsemogočni minister Jankovič. Pa žalihog, prišel je 1. oktober 1923, prišel 1. november, 1. december, Božič, za tem Novo leto in že se bližamo h koncu januarja 1924 pa nič od nikoder. — namreč denarja — ker drugih okrožnic, brzojavov, dopisov in ne vem kaj še, kar dežuje od ljubljanske direkcije drž. žel. Dan za dnem nam krajšajo in odvzemajo z ministrskim podpisom zagotovljene pravice. Vse tiste ugodnosti, katere nam je nudil tujec, nam odvzema brat in to bratsko ljubezen čutimo bridko. V novejšem času, pred par dnevi so nam na primer odvzeli režijski premog, to se pravi, prikrajšali na tako malo množino in ob enem podražili, da nas je groza, ako mislimo na prihodnost. In potem še tako varanje javnosti. Ljubljanski «Narodni Dnevnik» je prinesel v 17. številki med drugim notico, ki pravi, da je prometno ministrstvo sklenilo oskrbovati svoje uslužbence s premogom in sicer bi naj dobili poročeni uradniki 2000 kg, samski uradniki 1000 kg, vsi ostali poročeni 1500 kg ter samci 500 kg na leto in po znatno nižjih cenah. Resnica pa je, da je pristojalo dosedaj poročeniim uslužbencem 4.800 kg premoga po nižjih cenah, kot je sedaj določila direkcija drž. žel. v Ljubljani. Ali naj potem tak časnik, oziroma stranke, ki stojijo za njim, imajo ljubezen do delavstva? Ne! Čudno pa je, da se proti tem drakonskim odredbam ne gane skoro nihče razum v več slučajih Jugoslovanski klub. Zveza Jugoslovanskih železničarjev pa previdno molči, ker je, kakor znano, že zajahala radikalnega konja in slepo trobi v Pašičev rog, med tem nas pa hoče še farbat s svojo «nevtralnostjo». Tudi z ostalimi organizacijami ni boljše. Povsod na vseh takih sestankih se tolče po prsih in zatrjuje, da hoče delati in zopet delati, na vse zadnje pa, ko bi se moralo kaj zahtevati, se pa par zastopnikov povabi na beogradske «bankete» in stvar je rešena. Ti pa delavstvo in uslužbenstvo čakaj in upaj na boljše čase. Glejte, ali ni to pristna radikalna farbarija? Žalostne besede, toda resnične. Toraj, kar vas je še železničarjev, ki čutite in mislite res dobro in pošteno, strnite se v eno organizacijo, kateri boste v zaslabo in od katere boste upali na zmago. Kličem vam torej: Dol z ljudskimi pijavkami in živele pošteno delo!

Železničar.

Kmetijska družba za Slovenijo ima 30. januarja svoj občni zbor v Ljubljani. Dozdaj so dobivali delegati dostavljene poverilnice potom okrajnih glavarstev ali pa v priporočnem pismu. Taka dostava se mora izvršiti proti potrdilu delegata, da je poverilnico res sprejel, drugače je vladnemu komisariju nemogoče ugotoviti in dokazati, da so res vsi delegati dobili poverilnice. Brez poverilnice pa nima nikdo pristopa k občnemu zboru. In kaj se je zgodilo? Okrajna glavarstva do 25. t. m. niso dostavila poverilnic pač pa so dobili nekateri delegati dne 25. t. m. poverilnico v navadnem nepriporočnem pismu naravnost od Kmetijske družbe iz Ljubljane. Navadna pisma se na naših poštah kaj rada izgubijo. Tudi dostava pisem je naravnost škandalozna, ker naslovniki pisem večkrat po celi teden ne dobijo dostavljenih. In če je poštar samostojnež, bo tako pismo, ki ga že od zunaj pozna, da je od Kmetijske družbe in da vsebuje poverilnico, kratkoma za par dni zadržal, ako je naslovljenec pristaš SLS. In tako cela vrsta delegatov lahko izostane, ker ne bodo pravočasno dobili poverilnic. Kako hoče potem vladni komisar veljavno izvršiti občni zbor, če bodo delegati protestirali proti veljavnosti občnega zbora, ker niso bili nanj povabljeni oziroma ker se jim niso dostavile poverilnice. Kako hoče vladni komisar v tem slučaju dokazati, da so se poverilnice delegatom res dostavile? Kako hoče dokazati, da so se res odposlale? Na ta vprašanja prosimo nujnega odgovora. Proti občnemu zboru, ki se sklicuje na ta način, pa že danes najodločnejše protestiramo.

Slabostojni Babilon. Gospod Pucelj je definitivno stopil v zemljoradniški klub. Pucelj je sedaj kot predstavitelj žalostnega preostanka samostojnih združen s

skoz in skoz centralističnimi zemljoradniki, ki so bili in ostanejo podporniki vsacega srbijanskega režima, toraj tudi sedanjega. «Kmet. list», to zmešano glasilo g. Pucelja, se ogreva za zemljoradnike in napada samostojni general Ivan Urek iz Globokega in še peščica samostojnih pa so se zbrali v Sloveniji krog radikalnega «Narodnega dnevnika» in na vse pretege hvalijo ter priporočajo to, kar uganja Pašič. Isti urednik, ki grmi proti radikalnemu kuluku v «Kmet. listu», brani kulčenje v «Narodnem dnevniku». Ako samo površno pogledamo vso to slabostojno zmešnjavo ter mešanico, vidimo, da je gospod Pucelj prijadral s svojo mesarsko politiko pred babilonski stolp balkanizma, kjer se je popolnoma zmedla pamet in smer se preostalim samostojnežem. To, kar uganjajo samostojni, ki so sužnja zemljoradnikov in radikalov obenem, je nekaj več, nego turški kuluk.

Duhovniška vest. Kakor smo že poročali, je pred več enim mescem zadela kap g. župnika J. Kranjca na Bučah. Pomilovanja vredni gospod ne bo več okrevljal in kot njegov pomočnik je bil poslan na Buče gosp. šmarni kaplan Miloš Turek.

Gospodarska konferenca v Zagrebu. Ministrstvo za promet je obljubilo udeležnikom gospodarske konference, ki se vrši v Zagrebu dne 27. januarja t. l., popust na železnici. Udeležniki naj se o popustu informirajo pred odhodom pri postajenačelnikih. Udeležniki dobe vsa potrebna pojasnila glede nastanitve v Zagrebu ob prihodu v Zagreb pri glavnem izhodu po nameščenih zagrebških zbornicah, ki bodo nosili na čepicah napis: «konferenca privrednika». Ako bi posamezniki potrebovali še nadaljna pojasnila, naj v pisarni železniškega komisarja v Zagrebu pokličejo telefonsko št. 37.

Razglas. Za odmero davka na poslovni promet za leto 1924 morajo po členu 10 zakona o davku na poslovni promet odnosno pravilnika za izvrševanje tega zakona (Uradni list št. 20, pod št. 46 in 47 ex 1922) vsi oni davčni zavezanci, katerih promet v letu 1923 ni presežal zakonito določene meje 360.000 din. in ni bil manjši od 155.000 din., potem vse svobodne profesije, našete v točki 1) člena 3 pravilnika, ne glede na velikost opravljenega prometa, vložiti pri onem davčnem oblastvu, v čigar okolišu se vrši obrat, najkasneje do dne 29. februarja t. l. predpisano prijavo, ne da bi čakali na poseben poziv davčnega oblastva. Vse prijave je treba podati v dinarski valjavi. Zgoraj navedeni davčni zavezanci napovedujejo promet minulega leta 1923; ako so pa poslovali le v gotovi dobi minulega leta, morajo napovedati letni promet sorazmerno s prometom v času, ko so ga opravljali. Obrat, odprto od davčnim letom, je prijaviti v štirih tednih pri pristojnem davčnem oblastvu ter napovedati promet, ki se bo po vsej priliki dosegel v obratu od početka obratovanja do konca davčnega leta. Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrati in ona podjetja, katerih promet je presežal v minulem letu 360.000 din., morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti najpozneje v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkrati plačati odpadoči 1odstotni davek na poslovni promet pri onem davčnem uradu, v čigar okolišu je njih obrat. Vsi oni ki opravljajo promet stvari in storitev na drobno tako, da v minulem letu ni presežal zneska 15.000 din., ne predlagajo za davčno leto 1924 posebne prijave, ker se jim odmerja davek na poslovni promet na osnovi izjave za občno pridobnino, odnosno na osnovi prometa, ugotovljenega ob priredbi občne pridobnine. Vse pravne in fizične osebe, ki ne plačujejo pridobnine, kakor tudi osebe, ki izvrše slučajen promet stvari po zadnjem odstavku čl. 4 zakona, morajo v 14 dneh od dne opravljenega prometa vložiti prijavo onemu davčnemu oblastvu, ki je glede na kraj opravljenega prometa teritorialno pristojno, ter morajo hkrati plačati na ta promet odpadoči 1odstotni davek pri davčnem uradu. V zgoraj navedenih primerih je sestaviti prijave po obrazcih, ki so se objavili s tukajšnjim razglasom z dne 22. maja 1922, št. A I 6-3 ex 1922 (Ur. ki 231 zakona o taksah in pristojbinah s kolkom 5 din., l. 59 ex 1922). Prijave se mora opremiti po tarifni postavki dokler se ne izdado tiskovine z vtisnjeno fakso. Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili, ali jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejansko opravljeni promet, se kaznujejo po določilih členov 12 in 13 zakona o davku na poslovni promet ter izgube po čl. 10 navedenega zakona tudi pravico pritožbe zoper odmero davka. — Delegacija ministrstva financ v Ljubljani.

Naši ujetniki v Rusiji. Mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi je zbral podatke o jugoslovanskih ujetnikih, ki so še vedno v Rusiji. Iz teh podatkov je razvidno, da imamo mi v Rusiji še vedno 300 vojnih ujetnikov. Natančen opis ujetnikov bo poslal odbor našemu vojnemu ministrstvu in to nato vsem družinam, katerih člani so ujetniki.

Nagrada radikalnega agitatorja. Pred sarajevskim okrožnim sodiščem se je te dni zagovarjal radikalni agitator iz Vratnice, Vasa Bošnjaković, ker je poveril vrednostno pismo Narodne banke, ki je pomotoma prišlo v njegovo vas ter je vsebovalo 2035 din. in ček na 25 dolarjev. Bošnjaković se je zagovarjal na način, ki se mende redkokdaj sliši pred sodnijo. On je s ponosom naglašal, da je ugleden radikal ter je z agitacijo pridobil svoji stranki mnogobrojne pristaje. Stranka mu je obetala radi tega nagrado in ko je prispelo v njegovo vas denarno pismo, je bil trdno prepričan, da mu je ta denar poslan iz samega Beograda od Pašiča za nagrado za zvesto delovanje. Sodnija zagovoru ni verjela, pač pa je Bošnjaković dobil za nagrado šest mesecev zapora, denar pa bo moral seveda povrniti.

Evakuacija Banata. Evakuacija banatskih vasi, ki pripadajo Rumuniji, se je te dni pričela. Dosedaj smo izpraznili dve vasi, nadaljne štiri se bodo v teku tega tedna predale rumunskim oblastem. Ostanejo potem še razun Zombolja dve vasi, katere dobe Rumuni v teku februarja. Izpraznitve Zombolja počasi napreduje ter ga bomo predali Rumunom komaj okrog 15. marca. Čudno je to, da naše oblasti hite z izpraznitvijo Rumuniji pripadlih krajev, dočim se rumunske oblasti ne žurijo, da bi nam predale kraje, ki jih morajo po pogodbi predati v zameno za Zombolj. Izgleda, da je naša vlada na to popolnoma pozabila, ali pa menijo Rumuni, da se bo dalo z nami mešetariti ter bodo obdržali vse skupaj v svojih rokah.

Nova karta o razdelitvi države na oblasti. Notranje ministrstvo je pustilo napraviti novo karto naše države, ki je izgotovljena po centralističnih odredbah vidovdanske ustave. Poleg oblasti vidimo na tej karti znamenjanih 30 županij s 325 srezii. Karta, na kateri je delal neki Peter Madžarevič, je dovršena in jo bo te dni ministrstvo razposlalo posameznim županijam in srezom.

Tombole in srečolovi škodijo državi. Zagrebške »Novosti« prinašajo zopet osobit dokaz modrosti beograjskih ministrov. Sedaj v predpustnem času se vrše po vseh krajih veselice, na katerih priredijo razna društva v zabavo tombole in srečolove, katerih čisti dobiček gre v društveno blagajno. Povodom tega se je poljedelsko ministrstvo obrnilo na notranjega ministra, da izda policijskim oblastem odlok, glasom katerega se v bodoče ne sme več izdavat dovoljenja za take prireditve, ker je z izdavanjem dovoljenj za tombole in srečolove pooblašeno samo poljedelsko ministrstvo. Ta odlok utemeljujejo na ta način, da trpi pri tombolah in drugih sličnih prireditvah država škodo.

Promet zopet funkcijonira. Radi velikih snežnih zameotov se skoro do teh dni ni vršil promet na stranskih progah v Vojvodini, Bosni in južni Srbiji. Sedaj javlja železniško ministrstvo, da je promet na vseh progah zopet v normalnem teku.

Železniški tatovi pod ključem. Med Subotico in Sento je delovala že dalje časa dobro organizirana tatinska družba, ki se je specijelno bavila s krajo na tovornih vlakih. Na železniški progi Subotica—Senta se prevažata v tovornem prometu po največ sladkor in moka. Od postaje Bikora do Subotice vozijo tovorni vlaki zelo počasi. Med to počasno vožnjo zgoraj omenjenih postaj so poskakali tatovi na vagone in začeli iz njih izmetavati na progo vreče z moko in sladkorne zaboje. Ob progi so prežali pomagači teh tatov, ki so izmetano blago pobirali in ga raznašali po mestih na prodaj. Subotička policija je aretirala doslej od te tatinske družbe 6 članov in sicer 4 aktivne ter 2 pomagača.

Transmisija ga je zgrabila in razmesarila na drobne kose. V zagrebški Šutejevi žagi se je preveč približala transmisiji Imbra Jejetič. Transmisija je nesrečnika zgrabila in ga sukala tako dolgo na okoli, dokler niso posamezni kosi žrtve odfrčali izpod transmisije na tla. Delavstvo, ki je videlo ta grozni slučaj smrti, je skušalo z vsemi napori ustaviti transmisijo, a mu je uspela ustavitev žalibog prepozno.

Aretacija bančnih ravnateljev. Veliko senzacijo je vzbudila v Beogradu te dni aretacija ravnateljstva bivše Ujedinjene banke, ki je pred par meseci propadla. Aretirani so generalni direktor Ilija Radović ter člani upravnega odbora Milan Marković, bivši demokratski poslanec in minister in Čeda Kostić, bivši radikalski poslanec. Aretacija se je izvršila na zahtevo oškodovanih vlagateljev.

Dobro naložen denar. V Črni gori je orožništvo obkolilo roparsko družino slavnega razbojnika Razpopoviča in po hudem boju so bili vsi roparji ubiti. Sedaj po ročajo listi in Cetinja, kako je Razpopović dobro naložil naropani denar. Ker je plenil že od prevrata ter so se mu posrežili bogati ropi pri državnih blagajnah, je bil Razpopović bogataš. Denar je posejeval raznim trgovcem na uprav odernške obresti. Celo par državnih uradnikov si je od njega izposodilo denar.

Naknadne prijave Čaruginih razbojstev. Prebivalstvo Slavonije dolgo ni moglo verovati, da je v resnici Čaruga prijet. Še le sedaj so prišli ljudje do prepričanja, da je njegove razbojniške slave res konec. Strah, katerega je imel narod pred Čarugo, je res velikanski, kar se vidi iz tega, da dnevno kmetje in trgovci prijavljajo nova razbojništva, katere je učinil nad njimi Čaruga, pa jih preje niso upali prijaviti, ker jim je zapretel z maščevanjem. Orožniške oblasti iz Like so prijavile dosedaj 7 razbojništev in zločinov, katere je po vsej priliki storila banda Čaruge, ker so roparji bili oblečeni v orožniško in vojaško obleko. V vseh teh razbojstvih so roparji zaplenili več, kakor 100 tisoč dinarjev. Trgovca Čariča so samoga oropali za 120 tisoč dinarjev. V Liki so v vasi Brloška Dubrava aretirali kmeta Jure Jurkoviča, pri katerem je Čaruga na svojih po hodih v Liki imel stalno zatočišče. On je za razbojnika vohunil po raznih vaseh, kjer je vedel za kakoga bogataša, ponoči pa je razbojnikom služil za kašipota. Jurkoviča so odpemili v Osjek, kjer ga bodo zaslišali skupaj s Čarugo. Zasliševanje Čaruge se vrši vsak dan. K zaslišanju ga spremljata vedno po en jetniški paznik in en orožnik. Roke ima Čaruga proste, noge pa vklenjene v popolnoma nove, 7 kg težke okove. Čaruga doslej na novo prijavljenih razbojništev še ni priznal, vsi znaki pa dokazujejo, da jih je storil on. V Slavoniji je sedaj po aretaciji Čarugine čete mir. To dokazuje, da je bila Čarugina četa edina večja razbojniška organizacija, ki pa je svoja dela izvrševala tako zvito in nenadno, da je bilo orožništvo mnjenja, da se nahaja razen Čarugine bande še več razbojniških organizacij v slavonskih gozdovih.

Slab položaj vinogradnikov v Dalmaciji. V Dalmaciji je zavlada med vinogradniki velika kriza, ker vina ne morejo spraviti v promet. Okrog Sibenika, kjer so v prošli trgovci nabrali največ, še ni prodano niti kapljice vina. Kmetje, katere je dosedaj vzdrževalo vinogradništvo, se boje lakote, ker si ne morejo kupiti živeža vsled pomanjkanja denarja.

Ribarstvo v Dalmaciji. Leta 1922 so ulovili dalmatinski ribiči 1.790.440 kg rib. Mnogo ribjega mesa so porabili doma, drugo prodali na trgih v večjih mestih, večino so pa predelale tvornice v konzerve. Tvornica »Sardina« v Splitu je predelala 35.000 kg rib ter prodala 370.000 škatelj konzerv. Tvornice na Visu so predelale 83.000 kg rib, tvornica anglo-avstrijske banke pa 92.000 kg. Konzerve so večinoma prodane v inozemstvo.

Iz Maribora.

Papeško odlikovanje. Prof. dr. Anton Medved je imenovan od sv. Očeta papeževim komornikom. Našemu odkritemu prijatelju in nad vse priljubljenemu vzgojitelju mladine najprisrčneje čestitamo! Vest o odlikovanju g. dr. Medveda prihaja na Štajersko po »Slovenca« preko Ljubljane. Se pač pozna, da smo Štajerci vključno likvidaciji pod ljubljansko oblastjo, ki je mnogokrat malenkostna, maščevalna, neodkrita ter gleda štajerske razmere skozi kranjska očala, ki pa v štajerskem ozračju ne svetijo dobro.

Naprednjaka. Našim čitateljem je izza lanskega leta znano, kako je znani eksporter Ogrizek postopal s plutovinskim tovarnarjem Eisenmannom v Splavarski ulici. Komaj se je rešil Eisenmann Ogrizeka, je padel v roke naprednjaka dr. Lašiča. Lašič je nastopal v začetku kot Eisenmannov zagovornik proti Ogrizeku, pozneje pa se je vrnil v podjetje (recle dr. Lašičeva sogroga) z gotovo svoto. Ravno eno dobro leto je trpelo in dr. Lašič je pritiral Eisenmanna 27. decembra 1923 na dražbo. Pri dražbi so se oglasili razven dr. Lašiča še 4 drugi kupci, a zviti naprednjak je znal celo zadevo, ker ni bil edini kupec, potapljal tako, da je bila dražba preložena. Po preložitvi dražbe je bil Eisenmann poslan na potovanje, da bi okrog ponujal zamaške. Eisenmannovo odsotnost je porabil dr. Lašič in je med tem časom baje na sodniji kot edini kupec izdražbal na ime svoje soproge za eno tretjino cenilne vrednosti celo tovarno, Eisenmanna ovadil, da je na svojo roko kasiral denar in uničil blagajniško knjigo (kar pa ni res!). Eisenmanna so zaprli in je še danes pod ključem. Kaj tacega je zmožen samo naprednjak g. dr. Lašič, ki je že izza delovanja v Ormožu slovenski javnosti v slabem spominu. Slučaj Eisenmann pa tudi za vsegačnega dr. Lašiča in bo brez — posledic!

Glasbena Matica. Najlepša skladba patra H. Sattnerja je po enotni sodbi glasbenih veščakov intonizacija Gregorčičeve proroške narodne pesnitve »V peplnični noči«. Kot glavno točko svojega koncerta je bo dne 6. februarja izvajala Glasbena Matica. Uloga baritona je impozantna, učinkovita pa menda le takrat, če je v rokah baritona, kakor si ga je zamislil Sattner, ko je ustvarjal zanj glasove. Najbrž je pri svojih skladbi mislil na glas mladega sobrata frančiškana umetnika patra Kolba, ki je baš v času njenega vsvarjenja študiral pod Hubadom v Ljubljani. Po ljubeznivem posredovanju mil. g. škofa dr. Karlna se je posrečilo Glasbeni Matici, da bo pel pater Kolb vlogo mašnjika »V peplnični noči«. Zdi se nam, da boljšega solista za to arijo sploh ne bi mogli dobiti. Tako nam zatrjujejo vsaj vsi oni, ki so slišali g. Kolba. V vesti si, da stori mo občinstvu le veliko uslugo, če mu pri matičnem koncertu nudimo prijetno priliko, da vsaj v dveh pesmih občuduje mogočnosti in krasoto Kolbovega glasa, smo povabili umetnika, da mu zapoje tudi krasno skladbo Griega: »V samotni in g. Kolb nam je v svoji ljubeznivosti obljubil tudi to. Arijo bo spremljal celokupen orkester, kakor »Peplnično noč«. Radi te točke odpadajo tri druge pesmi zbora, ki pa bo jih pel prihodnjič. Trdno upamo, da bo tudi p. n. občinstvo s to izmenjavo popolnoma zadovoljno.

Ne zamudite prilike udeležiti se danes zvečer ob pol 8. uri XII. ljudskega predavanja Prosvetnega karteta v Mariboru, Lekarniška ulica 6. Predava nadzornik g. Fr. Fink o razvoju ljudske šole in o šolstvu sploh. Ni treba, da govorimo o veliki zanimivosti in podučnosti tega predavanja še posebej. Zato vabimo k obilni udeležbi vse brez razlike. Vstop je vsakemu prost.

Sestanek mlinarjev. Strokovne zveze tovarniškega delavstva se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. v Lekarniški ulici 6 ob 9. uri dopoldne.

Zborovanje služkinj se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani v Lekarniški ulici 6. Ker se ima vršiti v kratkem redni občni zbor Poselske zveze je to borovanje važno, vsled tega se prosi številne udeležbe.

Ljudski oder v Mariboru vprizori v soboto, dne 26. januarja ob 8. uri zvečer v gledališki dvorani v Lekarniški ulici znano Remčevo dramo »Vžitkarji.« Opozarjamo našo javnost na predstavo in upamo na polnoštevilno udeležbo. Med odmori svira lasten orkester.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor ima redni občni zbor v nedeljo, dne 27. januarja ob devetih dopoldne v kazinski dvorani. Vstop proti izkaznici s potrditelom plačane članarine najkasneje do konca preteklega leta.

Načelstvo strokovne zadruge brivcev, frizerjev itd. v Mariboru slav. občinstvu uljudno naznanja, da so povodom slavnosti Sv. Save v nedeljo dne 27. januarja damski česalni saloni ob 4. ure popoldne do 8. ure zvečer odprti. Istočasno se lastniki brivskih salonov obve-

ščajo, da se lahko brivnice event. tudi v tem času (4.—8.) odprejo.

Tečaji za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo z dnem 4. februarja t. l. zopet novi tečaji za strojepisje, slovensko stenografijo ter nemško stenografijo. Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo se poučuje privatno. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 73 3—1

V Kamnico. V nedeljo, dne 27. januarja se vrši v gostilni Šerag domača zabava združena s pojedino klobas pri žlahtni kapljici brez vstopnine. Vsi prijatelji in znanci dobrodošli.

Poslano*).

Izjava.

Z ozirom na izgovor g. Al. Streharja, kavarnarja »Central«, kakor sem jo podpisani čital v »Jutru« z dne 23. t. m., češ, da sem ga dal na kandidatno listo cenilne komisije brez njegove vednosti in privoljenja ter da je za to zvedel še le v soboto pred volitvijo, mi je častna dolžnost, da izrazim, da je ta izgovor g. Streharja čisto enostavna neresnica, kajti g. Strehar je bil dne 16. t. m. pri odborovi seji gostilničarske zadruge navzoč, ko se je imenovalo poleg drugih tudi njegovo osebo, v kar je tudi privolil in kar zamorejo potrditi vsi takrat prisostvujoči odborniki. Samo gg. Jančič in Kührar sta bila odsotna.

Pripomniti moram, da mi je zelo žal, da moram nastopati proti svojemu stanovskemu kolegu, toda v zaščito resnice pač ne gre drugače.

Maribor, 25. januarja 1924.

Zadruge za splošno gostilničarsko obrt v Mariboru.

Al. Klešič l. r.

* Uredništvo odgovarja le, v kolikor določa zakon.

Dr. Vinko Sarabon:

Zgodovinske anekdote.

Priporočljiv zdravnik.

Bil je nekoč cesar na Kitajskem, ki ni maral zdravnikov. Svojo nenaklonjenost je pokazal s poveljem, da mora imeti vsak zdravnik ponoči pred vratmi foliko svetiljk prižganih, koliko pacientov mu je že tisto leto umrlo. Nekega večera je pa začel cesarja hudo boleti trebuh in moral je poklicati zdravnika. Poslal je služabnike naokoli in jim naročil, naj mu pripeljejo tištega, pred kogar hišo bo gorelo najmanj svetiljk. Posrečilo se jim je dobiti zdravnika, ki so mu gorele samo tri luči. Vsi vzradoščeni so ga takoj zbudili in vzeli seboj v cesarjevo palačo.

»Velik učenjak si zares«, mu reče cesar, »pred tvojo hišo so gorele samo tri svetiljke. Koliko časa si pa že zdravnik?«

»Od danes zjutraj, visoki sin nebes«, se je oglašil nepričakovani odgovor.

Cesar se je tako ustrašil, da mu je kar sapo vzelo in da ga je trebuh takoj nehal boleti. Zdravnik je bil pa vesel, da je srečno pete odnesel.

Bebec.

Viktor Hugo (1802—1885) je bil eden največjih francoskih romanopiscev in pesnikov, voditelj francoskega romanticizma, celo Nemci ga štejejo med največje pesnike pretečenega stoletja. Pokopali so ga z izrednim sijajem v pariškem Panteonu, kjer pokopujejo najbolj zaslužne Francoze.

Nekoč je povabil ugleden pariški poslanec več tovarišev na večerjo, med njimi tudi Hugoja. Ta je bil namreč tudi politik, velik nasprotnik Napoleona III., ki ga je imenoval v zasmehovalnem primerjanju z velikim stricem »Napoleona Malega«.

Ze davno je bila prešla ura, ko bi se bili imeli vvesti h večerji, a sluga se še kar nič ni hotel prikazati in jih povabiti k pogrnjeni mizi. Neki domač hišni prijatelj, predsednik v parlamentu, je stopil k precej nerazgovornim gospodinji in ji šaljivo rekel: »Ali sem se zmotil? Mislim, da smo povabljeni na večerjo!«

Gospa mu je pošepetala: »Nesreča se je zgodila. Za štirinajst smo imeli pripravljeno, pa je v zadnjem trenutku moj svak sporočil, da ga ne bo. Hitro sem poslala po drugega štirinajstega; kajti med povabljenimi je eden, ki nikdar ne bi sedel pri mizi, kjer jih je trinajst.«

Par minut potem se pogovarja predsednik s Hugom, s katerim sta bila dobra prijatelja. »Ali veste«, mu reče, »zakaj se ne vsedemo k mizi?«

»Zakaj?«

»Ker je med nami bebec, ki se boji vvesti se k mizi, kjer bi jih bilo trinajst.«

Viktor Hugo se zavrnil, ga strogo pogleda in mu reče s svečanim glasom: »Ta bebec sem jaz.«

Znano je, da so ravno najbolj brihtni ljudje pogosto najbolj praznoverni.

(Dalje prihodnjič).

Učence iz dobrih hiš sprejme v uk za kolesarsko, kovaško, lakirarsko obri Pergler, tovarna vozov, Maribor, Mlinska ulica 44. 75 3—1

Mala usnjarna (Lederei), pol ure od Maribora, devet orolov zemljišča, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, spredaj enonadstropna, klet, usnjarna z bazeni, cemetnimi kadmi, vse v dobrem stanju, gospodarsko poslopje s hlevom in prešo, svinjak, se proda ali da tudi v najem. Se lahko takoj vseli in začne obratovati. Vprašati pri lastniku: Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 74 6—1

Penzija (stan s hrano ev. poukom) se išče za 16 letnega učenca realke pri zanesljivi, inteligentni rodbini v Mariboru. Potrebno je strogo nadzorstvo; želi se možnost pouka v hiši. Nudijo se ugodni pogoji. — Dopise na upravo pod 1907.

Hiša z gospodarskimi poslopjem in vrto se proda v St. Janžu na Dravskem polju pri cerkvi, primerna za obrtnika. Pojasnila daje gospod organist ravnotam. 54 3—1

Velika izbira sukna za ženine in neveste, tiskovine, platna vseh vrst itd. se dobi po znižanih cenah pri J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. 49 10—1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

POZOR!

POZOR!

Došle so zopet najnovejše oblike

:: damskih slamnikov ::

za poletno sezono. Izdelujem nove «Tagale» in «Pike» ter prevzamem v popravilo vse vrste slamnikov damskih in moških. Cene zmerne, postrežba točna in solidna.

IVAN KVAS, MARIBOR
MELJSKA CESTA 74. 71 2—1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd. kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

Pouk za posamezne

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in dopisju. Začetek dnevno. Traja: 3 do 6 mesecev. — Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 16 5—1

Otvoritev trgovine

Cast mi je s tem cenj. občinstvu mesta Maribor in okolice naznaniti, da sem otvoril s 1. januarjem 1924

v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 21

trgovino z usnjem pod tvrdko

Josip Pirich.

V isti bodem vedno dobro sortirano zalogo vseh vrst usnja, najbolj ekvalitete, po mogočno nizkih cenah, kakor tudi čevljarski epotrebščine, držal.

Prižadeval si bodem, da p. n. »djemalce s kulantno in solidno postrežbo najboljše zadovoljim in si na ta način zaupanje istih pridobim.

Ze pri prvem nakupu se bodo p. n. stranke o dobri kvaliteti mojega blaga, kakor tudi brezkonkurenčnih cenah istega prepričali. 40 3—1

Josip Pirich.

Halo!

Halo!

Vedite, da kupite razno manufakturno in razno drugo blago, kakor tudi volnena in svilna mlinska sita najceneje v trgovini

MARTIN ŠUMER, Konjice, Slovenija. 737 50—1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino in druge odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaškimi odpadki in vlitino.

Ne čakaj spomlad!

Naroči takoj:

seme,
sadno drevje, dalije, vrtnice, gladiole, i. t. d. i. t. d.

Velevrtinarsko podjetje

„VRT“
Džamonja in drugovi,
Maribor.

Zahtevaj cenike!

Podplati in usnje

se kupijo po najnižjih cenah pri Ivo Grgič, Glavni trg 21. Sprejemajo se tudi vsakovrstne kože v delo. 6—1

Lepe zobe

ima le, kdor rabi

„ITO“-kremo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slemškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Važno za eksportere mesa!

UDRUŽENE TVRTKE

Leopold Frankl — Sigmund Ochs & Co.

Grossmarkthalle. WIEN III., Telefon int. 18061

Najsposobnija firma za narudžbu mesa na svagdanjem bečkom desnom tržištu za

govedinu, svinjetinu, teletinu i ine mesnate robe. Adresa na tovarnom listu za vagonsku pošiljku:

Vereinigte Firmen Leopold Frankl - Sigm. Ochs & Co.

Wien III., Grossmarkthalle.

Dozvola je za uvoz robe iz svih zemalja sigurna.

Nikakovo obračunavanje za prevozne troškove!

Hladni vagon uvijek na raspolaganju.

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnic, r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno maufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

INGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.

Filijalka: Maribor, Solska ulica šte. 2.

Somišljeniki, širite naše liste!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršajo vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Poublaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.